

» Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu (Mt. 4, 4) «

DUMINICA DUPĂ BOTEZUL DOMNULUI

Începutul propovăduirii Domnului

APOSTOL. EFESENI 4, 7-13

Fraților, fiecăruia dintre noi i s-a dat harul după măsura darului lui Hristos. Pentru aceea zice: «Suindu-Se la înălțime, a robuit robime și a dat daruri oamenilor». Iar aceea că: «S-a suit» – ce înseamnă decât că S-a pogorât în părțile cele mai de jos ale pământului? Cel ce S-a pogorât, Acela este Care S-a suit mai presus de toate cerurile, ca pe toate să le umple. Și El a dat pe

unii apostoli, pe alții proroci, pe alții evangheliști, pe alții păstori și învățători, spre desăvârșirea sfinților, la lucrul slujirii, la zidirea trupului lui Hristos, până vom ajunge toți la unitatea credinței și a cunoașterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos.

EVANGHELIE. MATEI 4, 12-17

În vremea aceea, auzind că Ioan a fost întemnițat, Iisus a plecat în Galileea. Și, părăsind Nazaretul, a venit să locuiască în Capernaum, lângă mare, în hotarele lui Zabulon și Neftali, ca să se împlinescă ceea ce s-a zis prin Isaia prorocul, care zice: «Pământul lui Zabulon și pământul lui Neftali spre mare, dincolo

de Iordan, Galileea neamurilor; poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare și celor ce ședea în latura și în umbra morții lumină le-a răsărit». De atunci a început Iisus să propovăduiască și să spună: Pocăți-vă, că s-a apropiat Împărăția Cerurilor.

TÂLCUIRI

După Botezul Său, auzind că Ioan a fost întemnițat, Iisus a plecat în Galileea. El a activat, un timp, paralel cu Ioan Botezătorul, dar nu a botezat pe nimeni. Numai ucenicii Lui au practicat un botez (cf. In 3, 22 urm.; 4, 1 urm.), similar cu cel al lui Ioan Botezătorul, și care va deveni, mai târziu, botezul creștin, cu Duh Sfânt. În acest botez practicat de către ucenicii Mântuitorului, și care va fi fost instituit în acest timp, de către El, trebuie să vedem originile Botezului creștin. Nu știm nimic mai mult în acest sens, dar nu ne putem închipui că discipolii lui Iisus vor fi făcut altceva decât El a poruncit și a instituit.

Începutul propovăduirii lui Iisus

Plecând de la Iordan, Iisus a intenționat să se așeze în Nazaret, cetatea copilăriei Sale, dar concetățenii Săi, necrezând în El, L-au alungat, vrând chiar să-L omoare (cf. Lc 4, 28-30). Atunci s-a stabilit la Caper-

naum, care va deveni, de acum înainte, „patria Sa” (cf. Mt 13, 54; Mc 6, 1). El va deveni și centrul activității Sale publice. Mutarea Sa în Capernaum este amintită de toate cele 4 Evanghelii (Mt 4, 13; Mc 1, 21; Lc 4, 31; In 2, 12). Motivul pentru care Iisus s-a mutat în Capernaum este argumentat de către Evanghelistul Matei cu textul din Isaia 8, 23 și 9, 1: „Pământul lui Zabulon și pământul lui Neftali spre mare, dincolo de Iordan, Galileea neamurilor; poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare și celor ce ședea în latura și în umbra morții lumină le-a răsărit” (Mt 4, 15-16).

Aici, în Capernaum, a rostit Iisus și cele mai frumoase pilde; aici a săvârșit câteva dintre cele mai răsunătoare minuni ale Sale. Lumina a răsărit, astfel, nesperat, prin cuvântul și fapta Sa, în Galileea neamurilor: „Poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare, și celor ce ședea în latura și în umbra morții lumină le-a răsărit” (Mt 4, 17).

În Împărăția lui Dumnezeu nu se poate intra oricum

Botezul Domnului

Cât privește începutul propovăduirii lui Iisus, Evanghelistul Matei spune răspicat: „De atunci (adică de la așezarea în Capernaum) a început Iisus să propovăduiască și să zică: «Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția cerurilor!»». Așadar, Mântuitorul și-a început activitatea de propovăduire a Evangheliei, preluând un cuvânt, sau o sintagmă, din predica Sfântului Ioan Botezătorul, și anume: „Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția cerurilor!” (Mt 3, 2).

Acest verset este o entitate în sine. Studiile moderne numesc astfel de entități „sumarium”, întrucât ele rezumă, ca o „sumă”, mai multe sentințe, observații sau evenimente.

Așadar, Iisus și-a început propovăduirea cu esența predicii Botezătorului Său. Și nu întâmplător! Ioan Botezătorul înțele-gea foarte multe prin aceste cuvinte și am auzit, în acest sens, câteva nuanțe în explicarea Evangheliei duminicii trecute. Ioan Botezătorul a predicat mult, dar ne-au rămas de la el puține cuvinte scrise. Evan-ghelești au consemnat doar câteva fraze, câteva sintagme numai, care sunt, de fapt, esența predicii lui. Și Mântuitorul a predicat mult, dar, la fel, ni s-a păstrat foarte puțin înregistrat în Sfintele Evanghelii din ceea ce a spus și a propovăduit.

Imperativul - „Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția cerurilor” - este la fel de actual și azi, ca și atunci, pe vremea Mântuitorului. Să vedem, însă, ce înseamnă sintagma „Pocăiți-vă!”, dar, mai cu seamă, ce înseamnă cuvintele „împărăția lui Dumnezeu”. Ce este ea? Sau, mai ales, unde se găsește ea?

„A te pocăi” înseamnă să faci ordine acolo unde este dezordine în viața ta; să aduci echilibru acolo unde s-a dezechilibrat ceva; să înnoiești ceva acolo unde s-a învechit; să pui ceva în locul de unde ai luat; acolo, unde ai nedrep-tățit, să faci dreptate; unde vezi că este lipsă, să pui ceva din prisosul tău, iar acolo unde s-a stricat ceva, să repari. Asta spunea Ioan Botezătorul lumii de atunci. Cu alte cuvinte, nu le spunea mai mult decât: Schim-bați-vă total, înnoiți modul vostru de a fi, regândiți atitudinile și comportamentul vostru, puneți ordine acolo unde există dezordine. Asta a înțeles Ioan Botezătorul prin cuvintele „Pocăiți-vă!”. De aceea, și Iisus și-a început activitatea Sa publică tocmai cu aceste cuvinte, transmițând lumii același mesaj.

Dar, ne întrebăm, desigur, de ce va fi legat Iisus acest cuvânt „pocăiți-vă” de sintagma „împă-răția lui Dumnezeu” sau de vestea că împărăția lui Dumnezeu s-a apropiat? De ce n-au spus lumii, de atunci, atât Mântuitorul, cât și Sfântul Ioan Botezătorul, doar atât: Împărăția lui Dumnezeu este aproape de voi sau, pur și simplu, a sosit? De ce s-a adăugat acest imperativ înainte? Răspunsul este simplu: Pentru că în împărăția lui Dumnezeu nu se poate intra oricum.

Membru al împărăției lui Dumnezeu nu este oricine și, totuși, poate oricine să devină. La un moment dat, au venit fariseii la Mântuitorul și l-au întrebat: „Când va veni împărăția lui Dumnezeu?” (Lc 17, 20). Pe toată lumea preocupa acest lucru din predica lui Iisus. Și El a răspuns: „Împărăția lui Dumnezeu nu va veni în chip văzut. Și nici nu vor zice: Iat-o, e aici!, sau: Acolo! Că iată, împărăția lui Dumnezeu este înlăun-trul vostru” (Lc 17, 20-21).

Fiind vorba de un răspuns dat fariseilor, traducerea „este înlăun-trul vostru” nu este prea potrivită. Mult mai potrivită ar fi traducerea „este în mijlocul vostru”. În favoarea unei astfel de traduceri ar fi și cuvintele Sfântului Ioan Botezătorul: „În mijlocul vostru stă Unul pe care voi nu-l cunoașteți” (In 1, 26). Tocmai aceste cuvinte ale prorocului ne descifrează

sensul versetului, care trebuie tradus cu „împărăția lui Dumnezeu este în mijlocul vostru”, și nu „înălăuntrul vostru”. Ceea ce vrea să spună Iisus este, prin urmare, următorul lucru: „În Persoana Mea, Împărăția lui Dumnezeu este deja aici; este chiar în mijlocul vostru, al celor care discutați, acum, cu Mine. Eu sunt Mesia, Cel ce a inaugurat, deja, această împărăție”.

Așadar, Împărăția lui Dumnezeu nu este o unitate sau o categorie geografică circumscrisă spațial, nu este aici, sau acolo, ci ea este foarte aproape de noi prin Iisus Hristos. Dar cine Îl primește pe Iisus și intră în comuniune deplină cu El, împăr-tășindu-se cu El, pentru acela împărăția lui Dumnezeu este înălăuntrul lui, și nu în afara lui. În acest caz, putem folosi și această traducere, dar numai când este vorba de o unire deplină, ontologică, cu Iisus Euharisticul.

Cele mai mari în Împărăție sunt puterea de a ierta și nevinovăția

A explicat acest lucru Mântuitorul Iisus. Cândva, ucenicii Lui l-au întrebat: „Cine este mai mare în împărăția lui Dumnezeu?” (Mt 18, 1). Ei au crezut că, probabil, și acolo, în ea, este ca și aici pe pământ, cu ierarhizări în funcție de demnități. Desigur, și-au închipuit împărăția lui Dumnezeu ca pe o delimitare spațială și geografică. Se pare că au mai existat astfel de discuții și de frământări ale ucenicilor legate de tema poziției de frunte din împărăția lui Dumnezeu. Marcu (9, 33 urm.) și Luca (9, 46) lasă să se înțeleagă astfel de preocupări ale lor. Vom constata și mai târziu, în preajma Pătimirilor lui Iisus, că întrebarea despre „cel mai mare” devine chiar virulentă între ucenici: „Și au venit la El Iacob și Ioan, fiii lui Zevedeu, zicându-I: «Învă-țătorule, voim să ne faci ceea ce-ți vom cere». Iar El le-a zis: «Ce voți să vă fac?» Iar ei l-au zis: «Dă-ne să ședem unul de-a dreapta Ta și altul de-a stânga Ta, întru slava Ta». Dar Iisus le-a răspuns: «Nu știți ce cereți!...» (Mc 10, 35-38) (A se vedea și: Mt 20, 24 urm.; Lc 22, 24 urm.).

Ca să le răspundă acestor preocupări deșarte, Iisus cheamă la Sine, într-o zi, un prunc, îl pune în mijlocul lor și le zice: „De nu vă veți întoarce și nu veți fi ca pruncii, nu veți intra în împărăția lui Dumnezeu” (Mt 18, 3).

Mărind imaginea și închipuindu-ne lumea, ne întrebăm: Pe cine a pus Iisus, așadar, în mijlocul Apostolilor, în centrul lumii, arătând, astfel, cine este mai mare în împărăția Lui? A pus un copil? Nu! A pus ne-

vinovăția și inima unui copil, sinceritatea, puterea lui de a ierta, într-o clipă, tot ceea ce l-a supărat. Acest lucru îl știu foarte bine cei care sunt părinți: acum l-ai certat pe copilul tău, poate chiar l-ai pedepsit și, astfel, supărat, se duce undeva, într-un colț al camerei, plângând. Dar, în clipa următoare, vine la tine, îți sare de gât și te sărută. Știi ce s-a petrecut în momentul acela? Nimic altceva decât că, uitând totul, te-a iertat deplin. A uitat că l-ai pedepsit și că era supărat pe tine; a uitat că trebuie să rămână mai departe mânios. Când te-a îmbrățișat, te-a îmbrățișat sincer, și când te-a iertat, cu toate că l-ai pedepsit, o face fără remușcări. Acesta este omul din împărăția lui Dumnezeu! Acela este cel mai mare din ea, care are întrupat, în atitudini și în cuvinte, sufletul și nevinovăția unui copil. Într-un astfel de om, Împărăția lui Dumnezeu este înălăuntrul lui.

Sfântul Apostol Pavel spune și el că: „Împărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și nici băutură, ci este pace, dreptate și bucurie în Duhul Sfânt” (Rom 14, 17). Aceasta este împărăția lui Dumnezeu: Pace! Și știm cu toții cât de bine este acolo unde este pace. Este dreptate! Și unde este dreptate nu există umilință și nici suferință. Este bucurie! Și unde este bucurie, nu este întristare.

Vă rog să vă imaginați: Dacă am schimba tot ceea ce este rău și vechi și dezorganizat în viața noastră și în casa noastră, împărăția lui Dumnezeu ar fi acolo. Și dacă, mai departe, această împărăție a lui Dumnezeu s-ar extinde și în celălalt, iar celălalt ar extinde-o, la rândul lui, mai departe, la cel de lângă el, lumea aceasta ar arăta ca o împărăție a lui Dumnezeu. Câte împărății mici ar fi lângă noi, dacă am simți că ea este înălăuntrul nostru? Cum ar arăta familia, societatea de astăzi, dacă ar fi o împărăție a lui Dumnezeu? Și cât de puțin trebuie să facem ca împărăția lui Dumnezeu să fie în mijlocul nostru sau înălăuntrul nostru! Trebuie să ardem ceea ce am adorat până acum și să adorăm ceea ce am risipit până acum. Și atunci, noi înșine, fiecare în parte, am fi o împărăție a lui Dumnezeu. Iată cum împărăția lui Dumnezeu poate fi și înălăuntrul nostru!

Pilda mamei văduve și a fiului soldat

Fostul Mitropolit al Ardealului, Antonie Plămădeală, scria în cartea sa de predici despre o mamă văduvă, care a fost întrebată de către Dumnezeu în ce ipostază ar dori să-l mai vadă o dată pe copilul ei. În contex-

tul temei abordate, istorioara aceasta este relevantă pentru fiecare dintre noi.

Iată ce se spune despre ea: „Era văduvă și avea un singur copil. Acesta era un student eminent și aducea, zi de zi, bucurii sufletului ei însingurat. Dar a început războiul și a plecat pe front. Acolo și-a făcut datoria și a căzut secerat de gloanțe, apărând pământul străbun. Și mamei i-a fost trimisă această veste, cum că fiul ei a murit pe front, încununat de glorie, ca erou. Și atunci acea mamă s-a rugat lui Dumnezeu să i-l aducă în vis și să mai petreacă cu el măcar cinci minute. Dumnezeu îi ascultă rugămintea, dar o întrebă în care ipostază a vieții lui ar dori să i-l aducă? În cea de student, când aducea numai note bune la învățătură? Și mama s-a gândit și a zis: Nu! Dar ai vrea să ți-l aduc ca erou, apreciat și lăudat de comandanții lui? Și mama s-a gândit un pic și a spus: Nu! Dumnezeu a întrebat-o din nou: Dar, totuși, în care ipostază vrei să ți-l aduc? Și ea a răspuns: în ipostaza de copil! Și iată de ce: într-o zi se juca în grădină și, deși i-am spus să nu rupă florile, l-am văzut într-o zi cum a rupt o floa-

re și apoi încă una, și încă una. Și atunci, am ieșit afară să-l pedepsesc. A știut că-l voi pedepsi, pentru că a înțeles că nu are voie să rupă florile. Și-n clipa aceea l-am văzut cum a alergat la mine, m-a îmbrățișat, m-a sărutat și mi-a cuprins poala hainei, cerându-mi iertare, plângând. Atunci am înțeles, de pe chipul lui, că e sigur că n-am să-l pedepsesc, pentru că și-a cerut iertare, cu lacrimi în ochi. Aș vrea, așadar, să-l am în visul meu în imaginea aceea a unui copil nevinovat, care m-a iubit și m-a îmbrățișat și atunci când știa că m-a supărat și că merită și pedeapsa. Pe acela aș dori să-l mai revăd o dată!”

Dumnezeu ne vrea pe fiecare în această ipostază a unui copil fără răutate, a unui copil încrezător că Tatăl cel Ceresc îl iubește și când a greșit, și când s-a rătăcit, și când L-a uitat. Aceasta este imaginea pe care o vrea Dumnezeu despre noi și aceasta este și imaginea în care se găsește omul ca fiind cel mai mare în împărăția lui Dumnezeu. Și atunci, împărăția lui Dumnezeu este în sufletul nostru! Este înlăuntrul nostru!

Pr. Prof. Dr. Stelian Tofană

PENTRU TINERI

Domnul ajută celor ispitiți

Fiecare lucrare duhovnicească autentică și orice succes trece întotdeauna prin încercări. Dacă morala, virtutea, dreptatea, iubirea, adevărul, libertatea nu sunt încercate, nu au nicio valoare. La prima boare de vânt se pierd, pentru că sunt superficiale, adică fără fond, de ocazie. În timp ce virtutea călită, personalitatea încercată poate nu numai să reziste, dar și să răspândească lumină în momentele critice și să devină un chip călăuzitor. Hristos, pentru ca să împlinească lucrarea dumnezeiască, a trebuit să fie încercat și ca om înainte să intre în oceanul vieții, încât să reziste furtunilor, în momentele grele, și să răspândească lumina în lume.

De aceea a fost supus unor ispite înfricoșătoare înainte să înceapă lucrarea Sa dumnezeiască de mântuire a lumii (Matei 4, 1). Evanghelia (Matei 4, 1-11; Marcu 1, 12-13; Luca 4, 1-13) ne spune că după Botezul Lui, care a fost plin de Duhul Sfânt, a fost dus timp de patruzeci de zile în pustiu, ca să fie ispitit de diavol. Acolo, în pustiu, s-a dat postul și rugăciunii. În aceste momente, a aprofundat misiunea Sa dumnezeiască. Acolo sus însă, în momentele grele, a venit

satana, potrivnicul lui și L-a ispitit întreit, în trup, în minte și în suflet. [...]

Iisus a biruit și a rămas adevăratul Mesia, Mântuitorul lumii. N-a fost ademenit și n-a cedat nici curșelilor trupești, intelectuale și lumești ale satanei (de aceea și Părintele ceresc I-a trimis degrabă îngeri să-I slujească) (Matei 4, 11). Și a biruit nu numai pentru Sine, ci pentru întreg neamul omenesc. Astfel, cel care se unește cu Hristos primește puterea Lui și biruiește și el. Cu experiența pe care o are și ca om, a ispitelor diavolești, Hristos îi ajută degrabă pe oamenii încercați. Mare dar este acesta! Cel ce a fost ispitit poate și celor ce sunt ispitiți să le ajute! (Evrei 2, 18). Nemărginită este iubirea de oameni a lui Dumnezeu! Este de ajuns să nu ne aruncăm pe noi înșine în mrejele satanei. Deci, să fim atenți și în dreapta și în stânga. În primul rând atenția, rugăciunea, Sfintele Taine și nevoița duhovnicească sunt armele imbatabile împotriva diavolului și a păcatului. Cu acestea biruim ispitele.

Arhimandritul Timotei Kilifis,
Hristos, Mântuitorul nostru

CUVÂNT DE LA PĂRINȚI

A nu merge în biserică lui Dumnezeu, a nu-ți plini pravila, a fi nehnos la rugăciune și la citirea Scripturilor, a întoarce spatele oricărei nevoițe și siliri de sine, de dragul desfătărilor, al plăcerilor și deșertăciunilor, e lucru necuvios și pierzător, fiindcă toate acestea duc în adâncul nepocăinței și deznădejdi.

Fie că mănânci ori bei, fie că șezi ori umbli, fie că ești singur sau împreună cu alții, ia seama să nu scapi nici un minut din minte focul gheenei și totdeauna să cugeți la el cu frică și cu cutremur, cu lacrimi și suspinări.

Dacă ești păcătos, fă milostenie, dobândește smerenie și curăție, pocăiește-te și te vei mântui. Ești vameș? Poți să te faci evanghelist. Ești prigonitor? Poți să te faci apostol. Ești tâlhar? Poți să fii cu Domnul în Rai. Ești mag(ician)? Poți să te închini și să aduci daruri Stăpânului. Nu e păcat pe care să nu-l poată dezlega pocăința.

Din Sfântul Teofan Zăvorâtul, Patericul Lavrei Sfântului Sava, Editura Egumenița, 2010, p. 152

GÂNDUL ZILEI

„Ispitele sunt adevărate examene pentru cei credincioși și pedepse pentru cei necredincioși”.

SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR

